

บทที่ 2

สารสนเทศด้านประชากรและการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการสำรวจข้อมูลพื้นฐานทางด้านประชากรและการศึกษาจากการทำสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2533 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีพบว่า ในภาคเหนือมีประชากรที่กำลังอยู่ในวัยเรียนคืออายุระหว่าง 6-29 ปี จำนวนทั้งสิ้น 4,923,333 คน ในจำนวนนี้มีผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือเป็นจำนวน 3,169,289 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 64.4 ของประชากรในวัยนี้ และมีผู้ที่กำลังเรียนหนังสือในระดับชั้นต่าง ๆ เป็นจำนวน 1,624,089 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 33.0 ของประชากรในวัยนี้ทั้งหมด เมื่อพิจารณาถึงประชากรที่กำลังเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ ในวันที่ 1 มกราคม 2533 พบว่ามีประชากรที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถม จำนวนทั้งสิ้น 1,144,457 คน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามตามโรงเรียนต่าง ๆ จำนวนทั้งสิ้น 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำปาง และ จังหวัด แพร่ สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนในจังหวัดต่าง ๆ จำแนกตามระดับชั้นเรียน สังกัดของโรงเรียนและเขตอำเภอรวมทั้งข้อมูลที่แสดงจำนวนนักเรียนระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดต่าง ๆ จำแนกตามโรงเรียน ระดับการศึกษา และสาขาวิชาที่เปิดสอนนั้น การนำเสนอข้อมูลในส่วนดังกล่าวได้เสนอข้อมูลเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่เท่านั้นด้วยเหตุผลที่มีข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ในจังหวัดลำปาง เชียงราย และแพร่

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนตามจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า จังหวัดเชียงใหม่มีโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้นต่าง ๆ จำนวนมากที่สุด คือ 1,109 โรงเรียน (เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 204 โรงเรียน) รองลงมาได้แก่ จังหวัดเชียงราย มีโรงเรียนทั้งหมด 781 โรงเรียน (เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 91 โรงเรียน) รองลงมาอีกได้แก่ จังหวัดลำปาง มีโรงเรียนทั้งหมด 581 โรงเรียน (เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 96 โรงเรียน) และจังหวัดแพร่ มีจำนวนโรงเรียนน้อยที่สุด คือ 365 โรงเรียน (เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 63 โรงเรียน)

และสำหรับรายละเอียดจำนวนนักเรียนในแต่ละจังหวัดจำแนกตามระดับชั้นเรียนต่าง ๆ ที่เตรียม จะเข้าสู่การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับอาชีวศึกษาในช่วงระยะเวลา 1-3 ปีข้างหน้า (ดูข้อมูลจากตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียน และจำนวนนักเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัด และระดับการศึกษา

จังหวัด	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด	จำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	จำนวนนักเรียน (คน)			
			ป. ๑	ม. 1	ม. 2	ม. 3
เชียงใหม่ ¹	1,109	204	20,602	19,888	17,252*	15,072
เชียงราย ²	781	91	17,247*	11,778	10,449	10,042
ลำปาง ³	581	96	11,748*	8,865	7,749	6,758
แพร่ ⁴	365	63	7,220	6,302*	5,303	4,941

ที่มา : สมุดรายนงานสถิติจังหวัด สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : ¹ ฉบับ พ.ศ.2538

² ฉบับ พ.ศ.2536

³ ฉบับ พ.ศ.2536

⁴ ฉบับ พ.ศ.2537

* ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีปัจจุบัน (2538)

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า จังหวัดที่มีนักเรียนกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นจำนวนมากที่สุด คือ จังหวัดเชียงใหม่ และเชียงราย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งถือได้ว่าเป็นจังหวัดศูนย์กลางทางการศึกษาของภาคเหนือ จากการสำรวจข้อมูลทางการศึกษาของนักเรียนทุกอำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อเดือนมิถุนายน 2538 พบว่า มีจำนวนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดต่าง ๆ ได้แก่ กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการศึกษาท้องถิ่น และสังกัดอื่น ๆ รวมจำนวนทั้งสิ้น 56,416 คน

และเมื่อจำแนกจำนวนนักเรียนแต่ละระดับชั้น ตามเขตอำเภอต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ เขตอำเภอเมือง เขตอำเภอใกล้เคียงซึ่งอยู่ในรัศมีประมาณไม่เกิน 30 กิโลเมตร รอบ ๆ อำเภอเมือง (คือ อำเภอแม่ริม แม่แตง หางดง สันป่าตอง สันทราย ดอยสะเก็ด สันกำแพง

และสารกัม) และเขตอำเภอที่อยู่ห่างไกลออกไปเกินรัศมี 30 กิโลเมตร จากอำเภอเมือง พบว่า จำนวนนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมือง มีจำนวนมากที่สุด คือ 5.766 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 37.3 ของจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด รองลงมาได้แก่ เขตอำเภอใกล้เคียงมีจำนวนนักเรียน 4.950 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 32.0 ของจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด และสำหรับอำเภอที่อยู่ห่างไกลออกไป มีจำนวน 4.762 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 30.7 ของจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด ดังแสดงรายละเอียดใน ตารางที่ 2 ดังนี้

PAYAP UNIVERSITY

ตารางที่ 2 จำนวนนักเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวนตาม ระดับชั้นเรียน สังกัดของโรงเรียน และเขตอำเภอ

เขตอำเภอ	มัธยมศึกษาปีที่ 1					มัธยมศึกษาปีที่ 2					มัธยมศึกษาปีที่ 3				
	กรรมสิทธิ์	ส.ปช.	สนง. เอกชน	สนง. ท้องถิ่น	รวม	กรรมสิทธิ์	ส.ปช.	สนง. เอกชน	สนง. ท้องถิ่น	รวม	กรรมสิทธิ์	ส.ปช.	สนง. เอกชน	สนง. ท้องถิ่น	รวม
	สามัญ					สามัญ					สามัญ				
อ.เมือง	1,434	184	3,621	173	5,412	1,547	179	3,599	75	5,400	2,201	144	3,393	28	5,766
อ.โกสือชัย	4,515	1,245	---	---	5,760	4,385	1,173	---	---	5,558	4,144	806	---	---	4,950
อ.หางดง	3,994	2,407	---	---	6,401	3,737	2,235	---	---	5,972	3,607	1,155	---	---	4,762
			รวม		17,573		รวม			16,930		รวม			15,478
			รวมทั้งสิ้น		58,416										6,435

ที่มา : ปรับจากข้อมูล 1. ฝ่ายแผนงานและติดตามประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เชียงใหม่
 2. รายงานประจำเดือนมิถุนายน 2538 สำนักงานศึกษาธิการอำเภอเมือง เชียงใหม่
 3. สำนักงานสถิติแห่งชาติ สมุดรายงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่ ฉบับ พ.ศ.2538

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนที่เปิดสอนระดับอาชีวศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีโรงเรียนของเอกชน จำนวน 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเพาะช่าง โรงเรียนไทยวิจิตรศิลป์ เปิดสอนในสาขาวิชาศิลปกรรมและสถาปัตยกรรม โรงเรียนพาณิชย์การลานนา โรงเรียนเชียงใหม่เทคโนโลยี โรงเรียนศรีธรรมาพาณิชย์การ โรงเรียนพาณิชย์กรรมเชียงใหม่ และโรงเรียนเทคนิคพาณิชย์กรรม เปิดสอนในสาขาวิชาพาณิชย์กรรม และมีโรงเรียนของเอกชนเพียงโรงเรียนเดียวที่เปิดสอนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม คือ โรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา

เมื่อพิจารณาจำนวนนักเรียนแยกตามระดับชั้นต่าง ๆ ในระดับอาชีวศึกษาของโรงเรียนเอกชนพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เรียนอยู่ในระดับ ปวช. คือมีจำนวน 10,697 คน หรือ คิดเป็นร้อยละ 66.1 ของจำนวนนักเรียนในโรงเรียนเอกชนทั้งหมด รองลงมาได้แก่ระดับ ปวส. มีจำนวนนักเรียน 5,035 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 31.1 และในระดับ ปวท. มีจำนวนนักเรียนน้อยที่สุดคือ 440 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.7 (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 3)

ส่วนโรงเรียนของรัฐบาล มีจำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยวิทยาลัยสารพัดช่าง เปิดสอนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ เปิดสอนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ เกษตรกรรมเชียงใหม่ เปิดสอนในสาขาวิชาพาณิชย์กรรมและเกษตรกรรม

ส่วนจำนวนนักเรียนแยกตามระดับชั้นต่าง ๆ ของโรงเรียนรัฐบาลพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เรียนอยู่ในระดับ ปวช. คือมีจำนวน 5,186 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 52.5 ของจำนวนนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลทั้งหมด รองลงมาได้แก่ระดับ ปวส. มีจำนวนนักเรียน 4,399 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 44.6 และในระดับ ปวท. มีจำนวนนักเรียนน้อยที่สุดคือ 246 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.5 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมทั้งโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาลในระดับอาชีวศึกษาจะเห็นได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่เรียนอยู่ในระดับ ปวช. คือมีจำนวน 15,883 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 61.0 รองลงมาได้แก่ ระดับ ปวส. คือมีจำนวน 9,434 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 36.2 และระดับ ปวท. จะมีจำนวนน้อยที่สุดคือ 686 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.6

ตารางที่ 3 จำนวนนักเรียนระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวนตามโรงเรียน ระดับการศึกษา และสาขาวิชาที่เปิดสอน

โรงเรียน	ระดับการศึกษา				สาขาวิชาที่เปิดสอน
	ปวช.	ปวท.	ปวส.	รวม	
เอกชน					
1. เพาะช่าง	240	---	---	240	
2. ไทยวิจิตรศิลป์	700	---	139	839	
3. พาณิชยการลานนา	2,637	---	715	3,352	พาณิชยกรรม
4. โปณิชยการคณนา	2,411	---	798	3,209	ช่างอุตสาหกรรม
5. เชียงใหม่เทคโนโลยี	1,136	---	492	1,628	พาณิชยกรรม และช่างอุตสาหกรรม
6. ศรีธนาพาณิชยการ	1,360	231	347	1,938	พาณิชยกรรม
- ศรีธนาฯ (ปกติพิเศษ)	---	---	383	383	
- ศรีธนาฯ (ภาคบ่าย)	267	71	242	580	
- ศรีธนาฯ (พิเศษภาคบ่าย)	---	---	185	185	
7. พาณิชยกรรมเชียงใหม่	1,866	---	867	2,733	พาณิชยกรรม
- พาณิชยกรรมเชียงใหม่ (พิเศษ)	---	---	867	867	
8. เทคนิคพาณิชยกรรม	80	78	---	158	พาณิชยกรรม
รวม	10,697	440	5,035	16,171	

ที่มา : ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอมืองเชียงใหม่

ตารางที่ 4 จำนวนนักเรียนระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามโรงเรียน ระดับการศึกษา และสาขาวิชาที่เปิดสอน

โรงเรียน	ระดับการศึกษา				สาขาวิชาที่เปิดสอน
	ปวช.	ปวท.	ปวส.	รวม	
รัฐบาล					
1. วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่	2,484	186	638	3,347	ช่างอุตสาหกรรม
2. วิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงใหม่	29	---	---	29	พาณิชยกรรม และเกษตรกรรม
3. วิทยาลัยสารพัดช่าง	40	---	---	40	พาณิชยกรรม
	316	---	---	316	ช่างอุตสาหกรรม
4. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่	950	60	411	1,421	พาณิชยกรรม บริหารธุรกิจ
5. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ	1,367	---	3,350	4,717	ช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม
รวม	5,186	246	4,399	9,870	

ที่มา : ปรับจากข้อมูล 1. รายงานประจำปีเดือนมิถุนายน 2558 สำนักงานศึกษาธิการอำเภอเมืองเชียงใหม่

2. ศูนย์นิเทศอาชีวศึกษา สังกัดหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา

เมื่อพิจารณาถึงภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จระดับอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีสถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา ที่ทำการเปิดรับนักเรียนนักศึกษา จำนวน 216 แห่ง ทั่วประเทศ โดยจำแนกเป็นสถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตร ปวช. ปวส. ปวท. และ ปทส. จำนวน 164 แห่ง และสถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตร ปชม. และวิชาชีพพระยะสั้น จำนวน 52 แห่ง ได้ทำการสำรวจภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ปี 2535 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรปกติส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.05) จะไปศึกษาต่อ โดยเฉพาะผู้ที่สำเร็จในระดับ ปวช. จะมีอัตราการเรียนต่อสูงมากกว่าผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอื่น ๆ คือ ในระดับปวช.มีจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อสูงถึง ร้อยละ 74.28 ส่วนในระดับ ปวส. และ ปวท. จะมีผู้ศึกษาต่อเพียงร้อยละ 21.42 และ 25.32 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงสภาพการจ้างงานของผู้มีงานทำพบว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาหลักสูตรปกติ ไปทำงานกับภาคเอกชนเป็นส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 83.10 โดยผู้สำเร็จการศึกษาที่เข้าสู่ตลาดแรงงาน และมีงานทำ ส่วนใหญ่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับ ปวส. และสาขาที่นักเรียนระดับนี้สามารถหางานทำได้มากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดถึงลำดับแรก ๆ จากการเปรียบเทียบในรอบ 3 ปี ดังแสดงในตารางที่ 5 และตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 5 สรุปการติดตามผลการมีงานทำ (หลังสูตร ปวช. ปวส. และปวท.) ตั้งแต่ พ.ศ. 2531 - 2535 (ต่อ)

สรุปที่ได้จากการติดตามผล	พ.ศ. 2531		พ.ศ. 2532		พ.ศ. 2533		พ.ศ. 2534		พ.ศ. 2535	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2.2 ไม่มีงานทำ	8,941	32.18	5,688	20.17	3,337	14.03	2,875	13.50	2,981	13.82
จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้										
- อยู่ในระหว่างรองาน	2,645	9.52	1,697	6.02	1,256	6.28	1,116	5.24	1,095	5.07
- ว่างงาน	6,296	22.66	3,991	14.15	2,081	3.75	1,759	8.26	1,886	8.74

ที่มา : กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 6 อันดับความสามารถในการทำงานของนักศึกษาที่สำเร็จระดับ ปวส. จำแนกตามสาขาวิชา

อันดับความสามารถในการทำงานทำ		สาขาวิชาในระดับ ปวส. ที่สามารถทำงานทำได้มากในช่วง 3 ปี พ.ศ. 2533 - 2535	
		2535	2534
ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม			
อันดับที่ 1	ช่างเทคนิคการผลิต	ช่างเทคนิคอุตสาหกรรม	ช่างเทคนิคโลหะ
อันดับที่ 2	ช่างไฟฟ้ากำลัง	ช่างไฟฟ้ากำลัง	ช่างเทคนิคการผลิต
อันดับที่ 3	ช่างก่อสร้าง	ช่างยนต์	ช่างไฟฟ้ากำลัง
อันดับที่ 4	ช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม	ช่างเทคนิคการผลิต	ช่างโยธา
อันดับที่ 5	ช่างอิเล็กทรอนิกส์	ช่างก่อสร้าง	ช่างยนต์
ประเภทวิชาพาณิชยกรรม			
อันดับที่ 1	ธุรกิจบริการ	ธุรกิจการค้าต่างประเทศ	ธุรกิจบริการ
อันดับที่ 2	การตลาด	ธุรกิจบริการ	การตลาด
อันดับที่ 3	การเลขานุการ	การตลาด	การเลขานุการ
อันดับที่ 4	การบัญชี	การเลขานุการ	การบัญชี
อันดับที่ 5	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	การบัญชี	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
อันดับที่ 6	ธุรกิจการค้าต่างประเทศ	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	ธุรกิจการค้าต่างประเทศ

ตารางที่ 6 อันดับความสามารถในการหางานทำของนักศึกษาที่สำเร็จระดับ ปวส. จำแนกตามสาขาวิชา (ต่อ)

อันดับความสามารถในการหางานทำ	สาขาวิชาในระดับ ปวส. ที่สามารถหางานทำได้มากในช่วง 3 ปี พ.ศ. 2533 - 2535		
	2535	2534	
ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม			
อันดับที่ 1	ช่างโลหะรูปพรรณ	หัตถกรรม	ศิลปประยุกต์
อันดับที่ 2	ศิลปประยุกต์	ผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง	จิตรศิลป์
อันดับที่ 3	เทคโนโลยีสิ่งทอ	ศิลปประยุกต์	อุตสาหกรรมสิ่งทอ
อันดับที่ 4	เคมีสิ่งทอ	อุตสาหกรรมสิ่งทอ	ช่างโลหะรูปพรรณ
อันดับที่ 5	จิตรศิลป์	จิตรศิลป์	ผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง

ที่มา : กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อมูลจากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นความสามารถในการหางานทำของนักศึกษาที่สำเร็จระดับอาชีวศึกษา ในอันดับต้น ๆ ของประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ได้แก่ นักศึกษาที่เรียนสาขาช่างเทคนิคการผลิต ช่างไฟฟ้ากำลัง ช่างเทคนิคอุตสาหกรรม ช่างยนต์ ช่างก่อสร้าง และช่างอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น และประเภทวิชาพาณิชยกรรม ได้แก่ สาขาธุรกิจบริการ การตลาด ธุรกิจการค้าต่างประเทศ การเลขานุการ และการบัญชี เป็นต้น

PAYAP UNIVERSITY